

INTERVJU sa Zlatkom Lagumdžijom, zamjenikom predsjedavajućeg Vijeća ministara i ministrom vanjskih poslova Bosne i Hercegovine

Proktivan pristup i zajednička odgovornost neophodni za uspješnu regionalnu saradnju

Gospodine ministre, nedavno ste u svom obraćanju izjavili da su ubrzani put ka Evropskoj uniji, integracije u NATO i regionalna saradnja tri prioritetna vanjskopolitička cilja Bosne i Hercegovine (BiH), ali istovremeno i tri ključna unutarnja politička cilja kao alati za institucionalnu transformaciju BiH. U konkretnom smislu, šta Vaše ministarstvo preduzima na ostvarenju ovih ciljeva?

Ministarstvo vanjskih poslova (MVP) BiH je dio jednog šireg mehanizma i igra ulogu "pivota" u cijelom procesu. Uspješni smo onoliko koliko su sve institucije u lancu odgovornosti spremne da ispune zadane ciljeve. Kada je Evropska unija (EU) u pitanju naša uloga će biti još snažnija onog trenutka kad na snagu stupi Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju (SSP) i predamo kredibilnu aplikaciju za članstvo.

MVP je po prirodi svog posla okrenuto prema stranim partnerima, i u zemlji i vani. Dalji razvoj odnosa sa EU, NATO, državama članicama ovih organizacija, kao i odnosa sa svim državama naše regije zahtijeva jačanje institucionalnog kapaciteta MVP i naših diplomatskih predstavništava. U tom smislu kroz političke konsultacije sa našim partnerima koristimo njihova iskustva za usvajanje novih rješenja kod nas.

Istovremeno, BiH je aktivan partner u svim oblicima regionalne saradnje i to prepoznajemo kao sopstveni interes, a ne samo kao zahtjev postavljen u Briselu. Naravno, takve aktivnosti se realizuju kroz rad u sjedištu MVP i mreži naših diplomatskih predstavništava.

Radit ćemo kontinuirano na ojačanju naše Misije pri EU kako bi smo stvorili pretpostavke da u budućnosti tamo imamo što manje diplomata, a što više resornih eksperata po poglavljima *acquisa*. MVP ima kapacitet da servisira vanjsku dimenziju našeg EU puta, a isto tako već sada uspostavljamo sistem praćenja sigurnosne i vanjske politike EU, što je jedan od primarnih zadataka MVP BiH. Imamo uspostavljen registar pridruživanja rezolucijama, restriktivnim mjerama i sankcijama koje protiv trećih zemalja pokreće EU, a sve u cilju ispunjavanja obaveza iz SSP-a, odnosno harmonizacije naše vanjske politike sa onom EU.

Kada je članstvo u NATO-u u pitanju, tu također vodimo koordinacijsku ulogu. Zamjenica MVP BiH gospođa Ana Trišić-Babić dosta uspješno koordinira našim institucionalnim naporima nebi li smo otklonili sve prepreke za aktiviranje MAP-a.

Šta bi ste naveli kao ključne slabosti zemalja jugoistočne Evrope uopšte, pa i BiH konkretno, u smislu ostvarenja uspješne regionalne saradnje, a samim tim i približavanja EU? Vidite li način da se te slabosti prevaziđu?

Postoji spremnost svih država u regiji za razmjenu iskustava i saradnju u procesu integracije i u NATO i u EU. Mi smo imali zaista dobre i korisne kontakte, zajedničke seminare, posjete eksperata i sl. sa svim državama uključenim u integracione procese.

Iskustvo država Centralne i Istočne Evrope, posebno država uključenih u Višegrad grupu pokazuje da je takva saradnja dobila novi kvalitet kada su sve države dobile kandidatski status i započele pregovore o članstvu u EU. Realno je očekivati da će i u našoj regiji doći do takvih procesa i da će pitanja iz prošlosti koja su još uvijek zastupljena u određenoj mjeri sve više ustupati mjesto pitanjima vezanim za našu zajedničku budućnost u okviru NATO i EU.

Ulaskom Hrvatske u EU, od jula ove godine Bosna i Hercegovina postaje njen susjed. Šta će to značiti za njene građane?

Koliko god mislili da će prevladati negativne implikacije, ubjeđen sam da su pozitivni učinci skorog članstva Hrvatske u EU dominantniji. Dijelit ćemo 1.000 kilometara granice sa EU i imat ćemo priliku da naučimo živjeti pored EU, a u skladu sa njenim standardima, a što će u konačnici ubrzati naše pripreme za članstvo. To nam nameće imperativ usklađivanja u svim sferama sa evropskim standardima, a to su u svakom slučaju bolji standardi od onih koje mi imamo u BiH. Imamo dosta primjera iz bliže istorije kako su profitirale zemlje čiji su prvi susjedi postali sastavni dio EU.

Naši kontakti sa hrvatskim kolegama svim nivoima su veoma intenzivni, nema jezičkih barijera i to će se sigurno pozitivno odraziti na dalju evropeizaciju BiH.

Infrastrukturni projekti, prekogranična suradnja, od energetike do okoliša, konkretni su benefiti koji se uglavnom finansiraju iz bogatih evropskih fondova. Otuda držim da će to za građane BiH značiti veliku promjenu na bolje.

Međutim, ulazak Hrvatske u EU znači i potrebu prilagođavanje nekih do sada zaključenih bilateralnih ugovora i njihovo usklađivanje sa *acquis*. Posebno, ukazala se i potreba prilagođavanja Sporazuma Neum-Ploče, što je sigurno bila i jedna potpuno nova situacija i za EU.

Sa zadovoljstvom mogu reći da smo kroz niz trilateralnih sastanaka na ekspertskom i ministarskom nivou, uz aktivno učešće i pomoć Evropske komisije, došli do rješenja koja će zadovoljavati interese i BiH i Hrvatske i naših građana, istovremeno ispunjavajući zahtjeve *acquis*. Veliki izazov i neposredni prioritet za nas ostaje dalje ispunjavanje uslova za izvoz proizvoda biljnog i životinjskog porijekla na tradicionalno tržište Hrvatske a onda i na tržište cijele EU.

Vijeće za regionalnu saradnju ovih dana obilježava 5 godina postojanja. Kako bi ste ocijenili dosadašnji rad Vijeća i šta smatrate najvećim izazovima u godinama koje su pred nama?

Upravo završen prvi petogodišnji period rada RCC-a obilježen je bitnim dešavanjima, a najbitnije je da je završena tranzicija sa evropski organizovane i kontrolisane saradnje u regionu jugoistočne Evrope ka regionalnom vlasništvu, što je bitna pretpostavka za daljnje jačanje regionalne komponente naše evropske priče. U ovom periodu neke inicijative kao što su SECI, MARRI, RACVIAC itd, su se osamostalile, a za ubuduće je bitno obezbijediti da i druge inicijative nastave istim putem, kako bi se osiguralo da RCC dobije dovoljno prostora da djeluje u okviru svojih nadležnosti.

Takođe, želim naglasiti da je bitno da svaka zemlja članica regionalne saradnje postane proaktivnija i na taj način preuzme odgovornost da implementira dogovoreno. Zajednička odgovornost će nam zasigurno obezbijediti bolju implementaciju dogovorenog, a ujedno i ubrzati naš put ka višim evropskim standardima.

Ako se u naredne 3-4 godine ispuni 50 posto zacrtanog plana, cijela Jugoistočna Evropa bi mogla optimistično da razmišlja da će region uhvatiti korak sa Zapadnom Evropom, odnosno da će dostići potrebne razvojne parametre po evropskim standardima.